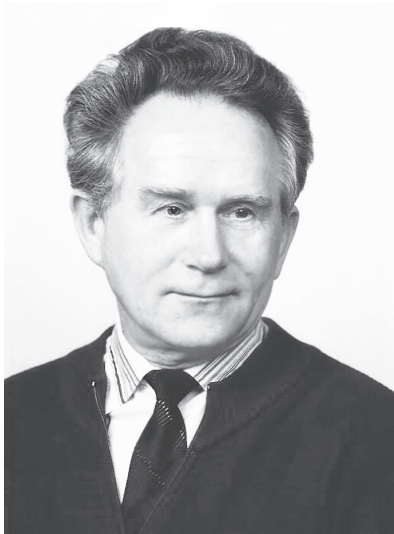

7. Гредескул Н. А. К учению об осуществлении права. Интеллектуальный процесс, требующийся для осуществления права. – Харьков: Типография Адольфа Дарре, 1900. – 235 с.

References

1. **Dubichynskyi V. V.** (ed.) (2006), *Suchasnyi tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy: 65 000 sliv* [Modern Ukrainian Explanatory Dictionary: 65 000 words], Kharkiv, VD «Shkola».
 2. **Busel V. T.** (ed.) (2005), *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Great Dictionary of Modern Ukrainian Language], Kyiv-Irpin, VTF 'Perun'.
 3. **Afanasiev V. G.** (1975), *Sotsyalnaia informatsiia i upravlenie obschestvom* [Social information and management of the society], Moscow, Politizdat.

4. **Filatov V.P.** (1989), *Nauchnoie poznanie i mircheloveka* [Scientific knowledge and the world of a person], Moscow, Izdatelstvo politicheskoi literatury.
 5. **Abdulaiev M.I.** (2004), *Pravachelovekai zakon: Istoriko-teoreticheskiie aspekty* [Human rights and the law: Historical and theoretical aspects], Saint Petersburg, Izdatelstvo 'Yuridicheskii tsentr Press'.
 6. **Teplyuk M.O.** (2013), *Teoretyko-pravovi osnovy vvedennya zakonu v diyu: monografiya* [Theoretical and legal bases of enactment: monograph], Kyiv, Parlamentskevydavnytstvo.
 7. **Gredeskul N.A.** (1900), *K ucheniiu ob osushchestvlenii prava. Intelektualnyj protses, trebuiushchisia dlya prava* [To the doctrine about implementation of the right. The intellectual process which is required for implementation of the right], Kharkiv, Tipografiiaof AdolfDarre.

Землеробсько-аріївські витоки українства та сучасного індоєвропейського світу

Костянтин КОРСАК,
 доктор філософських наук,
 кандидат фізико-математичних наук, професор,
 экс-представник України в Комітеті з освіти Ради Європи

У статті здійснена спроба обґрунтування української національної ідеї з використанням сучасних археологічних, історичних і геофізичних даних про формування української нації. Послідовно викладено різні аспекти економічного, аграрного й культурного життя перших українських землеробських племен. Особливу увагу приділено ролі винаходів у соціальній еволюції людства, зокрема в праукраїнській культурі. У статті також досліджуються прадавні витоки становлення українського народу. Автор, враховуючи сучасні досягнення в різних наукових сферах, виклав власне бачення соціально-історичних шляхів формування української нації.

Ключові слова: українська ідея, арії, нація, життєзабезпечення, землеробські племена.

Земледельческо-ариевские истоки украинства и современного индоевропейского мира

Константин КОРСАК, доктор философских наук, кандидат физико-математических наук, профессор, экс-представитель Украины в Комитете по образованию Совета Европы

В статье предпринята попытка обоснования украинской национальной идеи с использованием современных археологических, исторических и геофизических данных о формировании украинской нации. Последовательно изложены различные аспекты экономической, аграрной и культурной жизни первых украинских земледельческих племен. Особое внимание уделено роли изобретений в социальной эволюции человечества, в частности в праукраинской культуре. В статье также исследуются древние истоки становления украинского народа. Автор, учитывая современные достижения в различных научных сферах, изложил свое видение социально-исторических путей формирования украинской нации.

Ключевые слова: украинская идея, арии, нация, жизнеобеспечение, земледельческие племена.

Agricultural-Aryan origins of the Ukrainians and the modern Indo-European world

Kostiantyn KORSACK, Doctor of Philosophical Sciences, Candidate of Physical and Mathematical Sciences, Professor, Ex-representative of Ukraine in the Education Committee of the Council of Europe

In this article an attempt to justify the Ukrainian national idea by using modern archaeological, historical and geophysical data on the formation of the Ukrainian nation. Consistently described various aspects of economic, agricultural and cultural life of the first Ukrainian agricultural tribes. Particular attention is paid to the role of inventions in the social evolution of humanity, including pre-Ukrainian culture. The article also examines the ancient origins of the formation of the Ukrainian nation. By taking into account the latest achievements from different scientific areas outlined his own vision of socio-historical ways of forming Ukrainian nation.

Keywords: ukrainian idea, arias, nation life support, agricultural tribes.

Продовжуючи розмову про авторську «Українську ідею-XXI» [2], використаємо сучасні археологічні, геофізичні та інші дані про формування української нації на чорноземних теренах Причорномор'я. У першій статті наголос було зроблено на відсутності консенсусу в створенні української національної ідеї. Читачам пропонувалася значна кількість наукових відкриттів початку XXI століття, необхідних для обґрунтування історичної й футурологічної частин авторського варіанта української ідеї, потреба в якій рік у рік стає дедалі гострішою й актуальнішою.

Як уже було наголошено, слід, на нашу думку, в основу її історичної еволюції покласти факт прибуття перших українських землеробів на південні чорноземи 8 тисяч років тому з теренів Верхньої Месопотамії, де їхні пращури разом з іншими правєвропейцями винайшли продуктивне сільське господарство й стали від покоління до покоління поступово поширювати його на придатні для вирощування зернових землі Європи й Азії.

А от щодо найближчого майбутнього України, то ми переконували читачів у тому, що воно виявиться пов'язаним не так з інформаційною, як з енергетичною революцією. Наразі одразу кілька відкриттів (головні – винайдення дуже тонких плівкових фотоелементів і наноаккумуляторів) відкривають шлях до дешевої й загальнодоступної сонячної фотоенергетики, що разом з удосконаленням 3D-принтерів веде до виникнення постіндустріального способу виробництва, трансформації всього життєзабезпечення людини, а також організації суспільного життя на якісно нових засадах.

Оскільки злам сторіч відзначений перетворенням інформації на майже загальнодоступну річ, то наступні три-чотири декади принесуть нам не «повний колапс» (про це мова у футурологічній трилогії [3]), а новий безкоштовний ресурс – сонячну енергію, на основі якої виготовлятимуть безліч потрібних матеріальних об'єктів зі звичайних природних матеріалів.

У цій статті, як і в попередній, ми також використаємо останні наукові відкриття, але загалом пропонуватимемо значно більше авторських гіпотез, котрі спиратимуться на них. Шукатимемо відповіді на такі засадничі запитання: 1) якою була взаємодія прибульців-землеробів із тим розрідженим автохтонним населенням, що мешкало на українських теренах після останнього великого зледеніння? 2) хто ж насправді спромігся одомашнити диких степових коней (тарпанів)? 3) які соціальні, економічні й культурні наслідки спричинила поява в праукраїнців цих копитних?

Специфіка нашого подальшого викладу полягатиме в його свідомому спрощенні – відмові від традиційного для наукових публікацій вступного огляду доробку в сфері дослідження походження українців та української мови. Підстав для такого нетрадиційного підходу багато, тому вкажемо лише головні.

Насамперед це масштабність обсягу та різноманітність припущень, гіпотез і теорій з цієї тематики. З огля-

ду на вагомість відкриттів останніх двох декад втратили вірогідність і близькість до істини чимало інтелектуально-ментальних творів, що не використовують фактів і підтверджених датувальних археологічних та інших знахідок. Утім, вони назавжди залишаться цікавим об'єктом для авторів тих публікацій і дисертацій, у назві яких центральне місце посідатиме слово «історія».

Розпочімо наш аналіз із пошуку можливої відповіді на запитання про взаємодію прибульців-землеробів із автохтонним населенням на українських теренах. Праукраїнці мешкали на м'яких алювіальних ґрунтах, для обробки яких вистачало фізичних сил землеробів, фізіологічна адаптація котрих уже давно відбувалася шляхом зростання коефіцієнта корисної дії. На момент свого розселення прибульці мали у своєму розпорядженні свійських тварин, тому не потребували полювання на диких.

Тогочасні українські степи не могли стати ефективним джерелом живлення для автохтонного населення, яке змушене було більше сподіватися на рибальство й полювання, що й примушувало їх концентруватися біля великих водних потоків. Співвідношення сил було на користь прибульців-землеробів, котрі на додачу мали знаряддя праці подвійного призначення – ціп, вила, косу тощо.

Відтак, на всіх найзволоженіших і найпридатніших для продуктивного землеробства теренах на північ від невеликого в той час Чорного моря (рис. 1) поступово розселилися українці-землероби й відтіснили нечисленних аборигенів-мисливців подалі на схід на посушливі території відкритих степів. Спілкувалися вони власною мовою, словниковий запас якої містив опис зернових культур, технологій землеробства й скотарства.

Рис. 1. Схематичне зображення давнього Чорного моря до прориву Босфору (не вказані річки, а розміри, ймовірно, насправді були більшими)

На століття пізніше від цього періоду, приблизно 7 тисяч років тому, праукраїнські землеробські племена на сході Великої Буковини почали контактувати на західних і північно-західних межах району свого розселення з племенами аріїв. Загальний вигляд останніх досить точно відтворює рис. 2.

Рис. 2. Фізичний тип мисливця-арія з Балкан і Буковини

Арії та землероби мали свої власні екологічні ніші проживання, а в цих випадках екологія передбачає плідний симбіоз, а не криваве винищення. Тож розпочався тривалий процес злиття аріїв і землеробів із рухом зони найактивнішого зближення в напрямку на схід на всіх теренах знаменитої Трипільської культури (рис. 3, 4 і 5).

Саме тепер висловимо перше авторське припущення: той факт, що саме на Півдні України людина спромоглася одомашнити коня. Фізична сила й цілковита відсутність панічного страху перед чвертьтонною й дуже швидкою твариною дали змогу встановити світовий рекорд – одомашнити тарпанів [1, с. 155].

Арії завдяки силі та швидкості коней стали швидко обробляти вже доволі досконаліми в той час плугами значно більші площі не лише пухких долинних земель, а й цілинного степу. Возами звозили вирощене додому, на конях стерегли худобу, швидко переміщувалися з місця на місце. Полегшилося будівництво, було винайдено млинарство тощо.

Згодом неминуче почали міркувати над розширенням кола застосування цього винаходу. Без великого ризику стали можливими експедиції на сотні кілометрів із поверненням додому разом із придбаними за зерно та інші вироби товарами.

Історія свідчить, що всі майбутні великі мандрівні племена спершу «тренувалися» на менших відстанях. Вікінги плавали впоперек проток із Данії в

Рис. 3. Злегка ідеалізоване відтворення трипільських містосіл із двоповерховими помешканнями

Норвегію та Швецію й у зворотному напрямку, аж доки накопичили досвід кораблебудування й навігації задля здійснення віддалених і вигідних походів до заморських багатіїв на більшості європейських узбереж.

Отож і наші пращури не одразу сконцентрувалися на досягненні Індії, а спершу тривалий час торгували на теренах, зображених на рис. 6 яскравим кольором у центрі можливого ареалу поширення аріїв-українців.

Найбільшим недоліком схеми є вказане значне поширення аріїв-українців зі степів на північ у густі ліси, чого не могло бути, адже вони харчувалися не за рахунок полювання й збирання ягід, горіхів і грибів, а завдяки ефективному поєднанню рільництва й тваринництва. Другий недолік – надмірно велика зона появи протоіндоєвропейської мови. Насправді все найважливіше та найцікавіше сталося в зоні досяжності валок торгівців, які походили з Поділля й пониззя Дніпра. Вони рухалися на схід не далі Волги й займали території в таких межах: Дніпро – Воронеж – Волга – Кубань.

На наш погляд, під час торговельних контактів арії-українці змушені були винайти специфічну мову, яка була б достатньо зрозумілою носіям інших мов. Коли їх запитували «Що ви привезли?», вони просто відповідали: «Зерно», відкривали мішки й показували товар, користуючись мінімумом чисел. Недоцільно було звертатися до інших конкретних назв (горох, ячмінь, овес, жито, пшениця тощо), тому в усіх сучасних індоєвропейських мовах вказані первинні поняття звучать майже однаково (зерно, один, два, три і т. ін.). Філологи, які досліджують спільні риси названої групи мов, уже доволі давно дійшли переконання, що коріння цієї надпотужної групи походить зі степів України, а не з Середньої Азії, Близького Сходу чи Індії. Нині цю гіпотезу підтверджують генетики й представники інших наук.

Удосконалення транспортних засобів зумовило поступове формування на вказаних степових теренах мережі факторій – центрів торгівлі й ремісництва, мешканці яких широко використовували коней, колісний транспорт, мали худобу й не ліквідовували рільництво. Так тривало кілька тисяч років аж до значного погіршення кліматичних умов практично на всіх теренах, заселених

Рис. 4. Характерна структура поселень

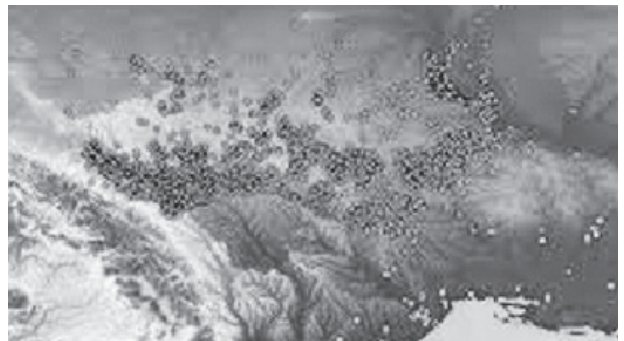

Рис. 5. Зона злиття аріїв і землеробів

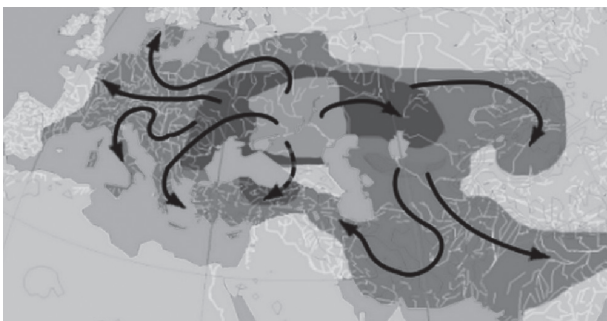

Рис. 6. Доволі стилізована схема поширення носіїв протоіндоєвропейської мови теренами Євразії

аріями-українцями. Доведено, що особливо потужним поштовхом стало грандіозне виверження вулкана Санторін в Егейському морі, яке мало не дощенту знищило крито-мікенську культуру. Зниження температури через вплив майже непроникних для сонячних променів стратосферних хмар аерозолів було таким великим, що арії частково переселилися на південь Персії та Індії. Подальша історія аріїв досить добре відтворена вже в писемних джерелах, а сучасні генетичні дослідження лише підтверджують та уточнюють ці дані.

Насамкінець висловимо сподівання на те, що новітні дослідження походження українського народу, його значного внеску в лінгвістичну й культурну мапи сучасного світу дадуть змогу розробити сучасну модель української національної ідеї.

Список використаних джерел

1. Даймонд Дж. Зброя, мікроби і харч: Витоки нерівностей між народами / Дж. Даймонд; пер. з англ. та наук. ред. Т. Цимбал. – К.: Ніка-Центр, 2009. – 488 с.
2. Корсак К. В. «Українська ідея-XXI» – духовна основа Вітчизни // Світогляд. – 2015. – № 2. – С. 38–45.
3. Медоуз Д. Х., Медоуз Д. Л., Рэндерс Й. Пределы роста. – М.: МГУ, 1991; За пределами роста. – М.: Прогресс, Пангея, 1994; Пределы роста. 30 лет спустя. – М.: ИКЦ «Академкнига», 2008.

References

1. **Diamond J.** (2009), *Zbroia, mikroby i kharch: Vytoky nerivnostei mizh narodamy* [Guns, Germs and Steel: The Fates of Human Societies], Kyiv: Nika-Tsentr.
2. **Korsak K. V.** (2005), *‘Ukrainska ideia-XXI’ – dukhovna osnova Vitcheznyy* [Ukrainian idea-XXI is a spiritual background of the Motherland], *Svitohliad*, 2: 38–45.
3. **Meadows D. H., Meadows D. L., Randers J.** (1991, 1994, 2008), *Predelyi rosta* [The Limits to Growth], Moscow, MGU; *Za predelami rosta* [Beyond the Limits], Moscow, Progress, Pangeya; *Predelyi rosta. 30 let spustya* [Limits to Growth: The 30-Year Update], Moscow: IKTs ‘Akademkniga’.

Охридські уроки для України

Ірина КРЕСІНА,
доктор політичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрНУ,
завідувачка відділу правових
проблем політології
Інституту держави і права імені
В. М. Корецького НАН України

Олена СТОЙКО,
кандидат політичних наук, старший
науковий співробітник
відділу правових проблем
політології
Інституту держави і права імені
В. М. Корецького НАН України

Проаналізовано суть Охридської угоди 2001 року, яка припинила збройне протистояння між македонцями та албанцями, її наслідки для збереження територіальної цілісності Македонії та інтеграції етносів, що проживають на території країни. Поставлено під сумнів здатність моделі консоціативної демократії та децентралізації сприяти розв’язанню етнічних конфліктів.
Ключові слова: етнічний конфлікт, децентралізація, ідентичність, конституція, демократія.

Охридские уроки для Украины

Ирина КРЕСІНА, доктор политических наук, профессор, член-корреспондент НАПрНУ, заведующая отделом правовых проблем политологии Института государства и права имени В. М. Корецкого НАН Украины
Елена СТОЙКО, кандидат политических наук, старший научный сотрудник отдела правовых проблем политологии Института государства и права имени В. М. Корецкого НАН Украины

Проанализированы суть Охридского соглашения 2001 года, остановившего вооруженное противостояние между македонцами и албанцами, его последствия для сохранения территориальной целостности Македонии и интеграции этносов, проживающих на ее территории. Поставлена под сомнение способность модели консоциативной демократии и децентрализации способствовать разрешению этнических конфликтов.
Ключевые слова: этнический конфликт, децентрализация, идентичность, конституция, демократия.

